

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 1: - kr.  
Félévre . . . . . 5 " " "  
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "  
Egy órára . . . . . 1 " " "  
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**  
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

Egy havasos petit sorért 5 kr. Nagyobb hirdetés a többször fructesek aiku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beutazásért 30 kr.

## A pótadó és a Hortobágy.

Debreczen, nov. 6.

Városunk egy kiváló alakjának tollából adjuk az alábbi cikket, mely ha nem is egyezik minden tekintetben a mi nézetünkkel, úgy írja egyéniségénél, mint tartalmánál fogva méltó a figyelemre s jó kezdete lehet egy diskusszióknak, mely a napirenden levő kérdés felett meg kell hogy induljon s amelynek ezennel megnyitjuk lapunk hasábjait.

A cikk a következő:

Ugy írja a statisztika, a köztudatban is az lett szálló igévé, hogy városunk a leggazdagabb vidéki emporium. Irigyelték mindenfelé; de im elérkezett az ideje, hogy megszűnt irigység tárgya lenni, hiszen éppen úgy pótadós lett Debreczen mint a többi városok.

Hallatlan érthetetlen, zengik kórusban mindenfelé s elsíratják a Hortobágy költészetét s a muló pásztor romantikát az eke barázdat hasító ropogásával a kasza kapa pengésével váltják fel.

Ez szép dolog, de sok víz folyik le addig a csegei Tiszán, míg a kibontakozást megállják a pótadó elenyésztetésére a Zámek alá fogásával.

**Az egyetem és a Hortobágy.**

Azt vélik a nem gazda körök, hogy a Hortobágyból kihasítandó 10.000—12.000 hold földből eredő jövedelemmel minden a rendes kerékvágásba zökken. Pedig dehogy! Talán befoltognak egy lyukat s mikor a szükségletek nőnek, újra csak a réginnél leszünk.

A Hortobágy kérdése már előbb lett felvetve: A kezdete magasztosabb czélok megvalósítását tűzte maga elé, az egyetemkerdeset. Ma már pótadó elosztatónak is megjárna.

Magam is abban a nézetben vagyok, hogy sehol máshol nem lehet méltóbb helye a harmadik egyetemnek mint Debreczenben. Ennek évszázados főiskolája dícső multjával e multon alapuló hagyományával betetőzést nyerne Oly betetőzést, melyet méltán vár a magyar tudományosságnak és a magyar állam eszméinek telt szolgálatokért.

De hát a kárkulturalokosság létesítése akár a mi már gyengébb értékű dolog a pótadó megszüntetése végett mulhatta volna fel kell osztani azt a szép pusztát?

**Kié a Hortobágy?**

A kérdés az egyenlő teherviselés alap gondolatával tétetett szóvá. Egészen helyes. Osztsza mindenkinek. De ha lényegére néz a gazdaember, úgy találja, hogy nem egészen felel meg a tény a szándéknak.

Az osztó igazság aligha nem ott kezdődik hogy a legeltetési jog szabályoztassék, megadatva mindenkinék, akit illet, nemcsak szóban, hanem írásban is és a tulajdonos használja úgy, ahogy neki tetszik. van jószága. nincs jószága az már aztan egyre megy, ha másként nem értékesítheti, adja ki haszonbérbe. — A pótadót pedig fizesse mindenki adója arányában.

Az egyenlő teherviselés elve alig érvényesül különben. A Hortobágy telekkönyvi tulajdonosa a város mint erkölcsi testület, de a használati jog a ház és tanyabirtokosokat illeti évszázadok óta és nem jutott senkinek eszébe ezt kétségbe vonni.

A Hortobágy használatára nem lehet könnyen rátenyerelni s a gazdaközönség meg a házbirtokosoktól azt kívánni, hogy ne használjon 10.000—12.000 hold földet ennek jövedelméről mondjon le, átengedve azt pótadót elenyésztető alapnak.

## Hol a legsúlyosabb adóteher?

Nem nagy finansz tudomány kell ahhoz, hogy a csendes szemlélő egy körülményt észrevegyen, A gazda fekvő birtoka után van adóval legjobban megterhelve; mert a földbirtok katasterileg fel van mérve és be van telekkönyvezve. Van Debreczenben nem egy, de több olyan 200 holdas gazda, akinek állami adója fölözi az 1900 frtot. Ez a gazda 25% pótadóval, a városi szükségletek fedezéséhez még 260 frttal járul. Kevés hujja, hogy tulajdonának bérlelője nem lesz Ettől a gazdától még azt kívánják, hogy kevés költséget igénylő külterjes állattenyésztését zsugorítsa össze s jövedelme egy részét a mondotakon felől vessítse el.

Nem hiszem, hogy a kereseti adó bármely nemével ilyen nagy ehhez hasonló állapot létesülhetne; valjon ha a kereseti adó alap egy nagy része nem gondolomra, hanem a kereset pontos telekkönyvezése, akarom mondani följegyzése alapján lenne megállapítva, hogy lennének vele? És mégis a mezőgazdát, ezt a főntartó produktív elemét szoritjuk, mikor úgy is elég lehet a megélhetése. Hát az a 200 hold föld nem jövedelmez neki tisztán a maga és családja megélhetésére 2000 frtot? Valjon 2000 frt család főtartást is biztosító jövedelem után ki fizet 1250 frt adót? A gazda igen, de más nem.

**A gazdaközönség hivatása.**

Forgattam az öreg iratokat s azt talál laltam, hogy Debreczenben olyan számu középirtokos osztály képződött, minő sehol az országban. Ezt az elődök bölcsessége alkotta meg; mert itt bizon 20 nyilas tanya földnél a boldog időkben senkinek sem adtak többet; de meg is maradt a viszony évszázadokon át. Ez a közép birtokos osztály tartotta fenn a

## A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

SAUL ENDORBAN.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Gilbóán megül a tábor  
Izraelnek legjavából,  
Harcra készen. Am Saulnak  
Lángszemei elborulnak.  
Most nem tud remélni ő se,  
Annyi diadálnak hőse.  
Lelke lángol, minl egy máglya,  
Tépelődés marja, rágja.

Vádli lelkiismerettel  
Erzi, hogy most elveszett, el.  
Nem bír a vad pogánnyal ma,  
Halállal lesz lakodalma.  
Úl mogorván sátorában,  
Sötét felhő-bánatában.  
»Hogyha egy próféta volna,  
Vagy jövendő-mondó szólna!»

Szolga szól: »A csöndes álom.  
Miért kerül el jó királyom?  
Varázslót mind megöletted,  
Próféta meg nincs melletted.  
Ém azért meg nem veszünk el;  
Itt vagyunk még fegyverünkkel.«  
»Ugy van, hü bajtars a fegyver.  
De hogyha az Isten megver!»

És fejét busan lehajtja,  
Háborog vad indulatja.  
»Eh, ha föld alól is, nekem  
Varázslóra van szükségem!  
Szól a szolgál: »Egy asszony van,  
Eszembe most jut, Endorban.«  
»Föl hát! ha az ég megátkoz;  
Forduljunk az alvilághoz.«

A hü szolgáló lovat nyergel.  
Nem várják mig jó a reggel,  
Sötét éjben Saul lova  
Szikrát ver, úgy dobog tova.  
Bagoly huhog erdő szelén,  
Patak csördül lent a mélyen  
Zaklató balsejtelemmel  
Megy az állat, megy az ember.

Álruhát vett föl magára  
Izraelnek hős királya,  
Hajh, ha zajgó keble kelyett  
Ölthetne fel másik keblet.  
Szíve mása a sötét éj.  
Csillagatlan rémes éjféli  
Mikor lelünk már odvára?  
»Uram király, nem sokára.«

Mécsvilág ragyog, kiszállván  
Lombok között egy bariang száján,  
»Itt vagyunk. Hé, vén boszorka,  
Hányjon ki a Szeól torka.  
Teste oly rut boszorkánynak  
Nehéz a pokol gyomrának.

Vedd elő a tudományod,  
Mondj jövendőt, meg nem bánod.«

»Torkod, fattyu, jaj be lármás.  
Gazdad nagy ur, mégse lármáz.  
Lehorgasztja fejét busan,  
A szívében, látom, bú van.  
Szólj lovag, mit kívánsz tőlem  
Mi zaklat föl ily időben?  
»Oh ne kérdjed, hogy mi kerget.  
Idézz föl, ha tudsz, egy lelket.«

»Lelket én? Mit nem kívánnak!  
Hát nem tudnád, a királynak  
Rettentő haragja mit tett,  
Megölette a jóst mindet.  
Vagy azért jössz, hogy beáruj!  
Nem vagyok varázsló, táguj!  
Esküszöm az Urra, látod  
Nem lesz semmi bantodásod.«

»Ime szolgáló leányod.  
Szólj, kinek lelkét kívánod?  
Kérhetsz bárkit, bátran tőlem  
Aranyad van tudom bőven  
Es Saul szól, szíve reszket;  
Csak egy lelket, csak egy lelket,  
Sámuel próféta lelkét!  
Hogyha azt felidézhetéd.«

Jó-nő varázstüzet égett  
Es mormol varázs igékét.  
S mintha részeg volna bortul,

várostit annyi vész és vihar közepett, nem merült ki soha, újra felküzdötte magát, a földből taplálta erejét. Ahol nincs olyan vagyoni elosztás mint itt, köve hiszem, hogy hasonló eredmény lenne felmutatható.

A debreczeni gazdaosztály konzervatív voltát büneinek tartják. Ez a gazdaosztály akár magyar volna, akár az általános jólét tekintetében melyek takarékosága révén tartott mely tiszteletet érdemel egyes hibái mellett is. A debr. gazda konzervatív voltát ápolni szeretném: — mert biztosítéka a lassabb tempóban való haladásnak, magyar voltunknak meg épen erős vára.

A nemzetgazdasági jólét a termelés, tényezők összhangján alapszik. Östermelesi ipar és kereskedelem együttesen fejlesztve mutathatnak fel nagyobb eredményeket. Jövedelme révén jut a gazda ipar és kereskedelemnek egyaránt. Ha a gazdának nincsen jövedelme, megérzik általában a pangást és üzletelenséget.

Azon nem csodálkozom, hogy az anyaföldhöz oly előszeretettel ragaszkodik, hagyományai ahöz fűzik, verejtéke árán szerezték elei, szerezte maga.

#### Várható-e sikere a felosztásnak?

De vegyük most már közelebbről bírálat tárgyává a Hortobágy Zámjának tervezett, ha-znosítását.

Mikor a kérdés utóbb szőnyegre került gondolom ez lett mondva, hogy van ott 1000 1200 hold olyan föld, mely holdanként 15—20 frt bérösszegért értékesíthető. Az bizonyos, hogy ez szép summa úgy odavetve nem kevesebb, mint 15000—24000 frtig változik.

Ugyanakkor fölemlített az a grár szociális kérdése is, hogy ez ellen lehet-e dolgozni kis bérletek létesítésével. Esmének szép, de 15—20 frtos bérösszeggel olyan elszigetelt helyen affele segítség lenne, melyre nyugodtan rámondhatnánk, a kik belekerülnek a bérletbe, hogy adal Uram bérletet, de nincs köszönet benne.

Olyan helyen, mint a Zám nem lehet földet berbe adni épületek nélkül csak 8—10 frtért. Számítási alapul 10000 holdat veszek, mert a Zám egész terjedelme 12381 hold s ebben van mintegy 566 hold terméketlen is. Többet alig lehetne kihasználni belőle.

A Hortobágy többi része a Mta 26284 holddal, az Epeből ide tartozó mintegy 1300 esik legelőnek való azokat a közbe

ékelt szántható föltoke a szik között feltörni nem lehet.

A 10000 hold föld adója minimális számítás szerint emelkedni fog holdanként 2 frttal, ez 20000 frt. A kezelési költségek is rámennek holdanként 50 krra, ez 5000 frt. A 20009 frt egyenes adó után a mostani pótdátó véve 25 százalék ami szintén 5000 frt. Tehát az összes kiadás 30000 frtra ruz.

Jobb esetben a remelhető bérösszeg 100000 frt, miből a 30000 frt levonva, marad ebből 150000 frt, 24000 frtnak vélt jövedelemből **70000 frt elkölthető summa**. Ebből alig, ha lehet e'enyésztetni a pótdátót.

Ugyanakkor elűnök a mezőgazdákat, mert hiszen a Zám a legjobb legelő holdanként egy szamos jószág évi jövedelméből, a mi testvérek közt meger 8 frtot. Tehát amit nyernénk a reven, elveszítünk a vámon, csak hogy a vesztők duplán vesztene'nek. És végtére is a várost polgárainak egyeteme alkotja.

A vagy a jobb értékesítés okáért építkezni kellene. Akár a nagy bérlet akár a kicsinyben való bérletet tetelezzük föl, 10000 holdra boldanként csak 20 frt épülettöket számítva, a mi elég szerény, kellene hozzá 200,000 frt épülettöke. Tehát ez meg befektetendő volna és kérdés marad meghozná e a maga kamattöbbletet és az amortizációt? Egy esetleges farmrendszer szerint való bérletnél, ha 100—200—300 hold részletekre osztatnák a bérlet, az épülettöke szükséglet legalább megkétszereződne.

Rövid időre szóló kisegítő eszközökért lehetetlen ilyet tenni. Ugy vélen, hogy a Zámot feltörök az az hogy azt tenni óhajtok nem tekintettek a dolog mélyére, jelszó után indultak.

#### Más orvosszerek.

A mily biztosítékot nyújt a Zám a pótdátó elosztása tekintetében épp olyanok vagy jobbakk lesznek a következők:

1. A város szedje szerbe-számba mindazon városi telkeit, ingatlanait; melyek szerte a belterületek vagy semmi, vagy csak nagyon csekély avagy kevés hasznót hajtának. — Ugy tudom van ilyen sok.

2. Szedje szerbe számba a város körül levő kisebb-nagyobb birtokait, amelyeket alig hasznosít belterületük erejéig.

Mindezeket eladás újan értékesítvén a

begyülemdő összegeket helyes-gazdálkodással fordítsa a pótdátó fedezésére, lassanként oly tartalékalapot alkotván, melyeknek kamatai fedezik a szükségletet.

Amint sejtem nagy összegeket lehetne így összehozni s nagyon jó alapja támadna a városnak; sokkal jobb mint a Zám hasznosítása a pótdátó fedezésére.

Talán idővel oly összegek birtokába jutna a város, hogy kedvező eséllyel, ha mer e'yébként tőkét nem tudná értékesíteni jövedelmébe beruházásokat eszközölheine.

Ha már henne vagyunk a tervezettségben próbáljuk meg; bár nem mondhatnám, hogy hogy még más források is nem akadnak; kerülne-e meg más felől is előteremthető forrás? És ha már rányereltünk a földre, onnét kísérsük meg kitremteni.

#### Villatelepe a Nagyerdőn.

Felek ugyan tőle, hogy kétkedéssel veszik, de azért kirukkolok vele nem sok kell hozzá csak **300 hold erdőföld**.

Debreczeben méltó irigység fog el mindenkint, mikor a Nagyerdőre vezető fasoron végig megy, hogy neki ott villateleke nincs. Nem is csodálkozom rajta egy csepet sem.

Ezt a Nagyerdőre vezető fasort végig kellene nyujtani egészen a gazdasági tanintézet gazdaságáig, ságárat képpen. Két oldalán 800 négyszög ölelve vagy **600 villateleket**, amint van fástól, mindenestől. Jdarabonként el kell adni 300 frtjával, hogy oda villakat építhessenek.

Hiszzen a tisztviselő telep ügye évek óta vajudik, nem tudnak helyet kapni. Hat lehetne-e ideálisabb, közegecsőségűleg? Jobb, czélszerűbb állandó lakóhelyet kívánni? Bizonyára nem!

Azt ne mondja senki, hogy a távolság, meg nehéz közlekedés, azután a jó ég tudná milyen nehezség nem tornyosodik utba. — Olyan sngáruja lenne Debreczennék, mely Európában ritkítana pár t. A millenaris emlékezet okáért ezt kellett volna megcsinálni. De szép ezredéves emlék lett volna! De szép lenne így is. Lelki szemeim előtt látom ezt a hosszú utat villáival, kertjeivel erőteljes egészségtől duzzadó lakóival gyermekeivel honett az emberiség reme, a tudóba kiküszöbölődne.

Gondokodni kellene arról, hogy majdan

Imbolyogva térül fordul.  
Égő tüzet körüljejt.  
A szellemparancsot ejti.  
Szikla nyílik, szikla rendül,  
S egy fehér alak fellendül.

Tompa hangon szól a szellem;  
Miert tör-z nyugámmam ellen?  
Es Saul szól leborulva:  
•Ütközöm pár ora múlva,  
Nincs profeta seregermel.  
Elhagyott az Isten, ember.  
Hozzad jöttem, ha megszannál.  
Mondd: ki győz majd Gilboánál?

•Jehova miért hagyott el?  
Ahol bün van, ő csak ott ver.  
Saul, Saul, ment-ség nincsen:  
Hogyha elhagyott az Isten.  
Sirod akkor meg van ásva,  
Harezi híred megáldásva.  
Fiaid vel-d lakolnak,  
Vel-m fogtok lenni holnap.

Szikla rendül, szikla zorul.  
A varázso t kép aláhull.  
Elhagya Saul az élet,  
Kötötgetik, alg eled.  
Keblet sok bün terhe nyomja.  
Minden bünök legnagyobbja,  
Mely szívet keresztüljarta:  
A Dávidra sújtott dárda.

•Az a fegyver, az a fegyver!  
Igaz Isten azért megver.  
Ebukom, talán hazám is,

Fiaim közt Jonathán is...  
De most lóra, jön a regge,  
S tamadni kell a sereggel.  
Egyre hallja: holnap, holnap.  
A halaiba lovagolnak.

Jánosi Zoltán.

#### A nőkről.

Irtá: **Karr Alfonz.**

Francoziából fordította: Ifj. Thót László. 11

#### A regények ellen.

Őa azt kérd-zi tőlem, kisasszony, hogy öreg nagynénje, aki őnt neveli, nem előítéletének vagy a mult század eszméinek hódol-e, midőn elűtja önnek a regény olvasást? Őa megvallja, hogy két-három ilyenféle könyv már került kezei közé (azaz beleharapott a titott gyümölcsbe) s ketségkivül, hogy engem megveszt-gessen és kényszerítsen önnek adni az igazat, merő hűzelgésből azt mondja, hogy e három regény közül kettő az én igénytelen személyem műve volt.

En, aki már legalább tizenöt vagy husz regényt irtam, sokkal okatlanabb volnék, mint rendesen szoktam lenni, ha azt mondanám, hogy ne olvasson regényeket. Ez épen annyi lenne, mint bevallani, hogy öntudatosan rossz dolgot követtem el s rossz könyveket irtam; szóval, hogy boltot nyitottam, amelyben mérget

árulok oly csinos üvegeskében, amint az csak csekély tehetségemtől kitelik.

De azt hiszem, hogy nyiltan beszélhetünk egymással.

Ha nem csalódom, ön már jó előre elhatározta magát, hogy mit fog tenni, ez okból tehát bizvást adhatok önnek bármilyen szigoru tanácsoka', midán nem kell atól tartanom, hogy követni fogja. A moralista nyerni fog, mert komoly tanácsokat adhat s e mellett a regényíró sem vesz.

En tehát, kisasszony, egy véleményen vagyok tisztelt nagynénjével, hogy t. i. nem kell regényeket olvasni.

Azonban valószínű, hogy tisztelt nagynénje és én különböző oknál fogva mondjuk ki e tálmat.

En a regények óriási erkölcsössége miatt tanácsolom ezt, mely oly nagy e'entétben van az emberi bölcsesség erkölcsstelenességével.

Egy nő így szót hoztam egy napon, midőn néhány szobrocskát látó t szobámban Pradiertől és néhány croquist a két Johannotól:

— Ön nagyon rosszal teszi, hogy hozza szoktatja magát ezen alakok bájához és elegáncziájához s ezen arcok szűzies tisztaságához,

Ezáltal megvesztegeti elméjét s az élet-

idővel terei, mellékutczái legyenek, hogy fejlődése biztosítható.

A közlekedést majd közvetlenül a villamossá váló közúti vasut. A hol forgalmat remél és vár, lerakja az ott a sineit.

Egyéb tekintetben való ellátása, mint ahogy most a nagy erdei fasor van, eleintén elegendő lenne. A közszükségletet fedező pénztár alából pedig majd csak jutna erre is.

Pénzügyileg pedig behozna 1.800.000 frtot, aminek 4-5 százalékkal való kamata 81.000 frt, tehát föler a szám reálsan várható jövedelmével és díszére válnék a városnak, nem igényelne egyelőre többet, csak 300 hold erdőt; a többi megmaradna erdőtelepnek, úgy mint most van.

A telkek 800 négyszögölenként testvérek közt is megériék fával együtt a 3000 frtot.

A kérdést le lehetne bonyolítani három év alatt, talán a kezdet lenne nehez, de hiszen nekünk annyi kitűnő szakemberünk, hogy e részben teljes biztosítékunk van.

Azt mondhatnánk ugyan, hogy a külső vége felé senki sem keresné a villatelekeket. De hogy nem, csak érdekeltséget kell támasztani.

#### Az új gazdasági tanintézet,

Most van napi renden a gazdasági tanintézet áthelyezésének a kérdése. Indítsunk mozgalmat aziránt hogy a gazdasági tanintézet jelenlegi épülete átvételével helyett kint a Pallagon helyeztessék el. Magával a jelenlegi épület átvételével csak nyerhet a város; mert megvalósíthat könnyű szerrel egy régi tervet, létesítheti a központi fu iskolát, mely a fűvészkeret hozzácsatolásával olyan mintaszerű lehet mely minden igényt kielégít. A kollegium épületéből pedig rögtön kitelephető az elemi iskola.

Már a gazdasági tanintézetnek a kihelyezésével mindjárt 15-20 villatelek kell a külső részen, vagy még több; mert az érdekeltek ott fognak építkezni. Aztán lassanként benépesül az egész már a mint ilyen új alkotásoknál lenni szokott, előbb kevesebb, később nagyobb számban.

A gazd. tanintézetnek a Pallagra való kihelyezése siettetni fogja az új villamos kiépítését. — Forgalmi közeg lesz, a távolság megszűnik távolság lenni.

Maga a gazdasági tanintézet a mezőgazdasági életet fejlesztő intézményeivel könnyen megközelíthetővé válik átadatik rendel-

tetésének. Mind a gazdaközönség, mind pedig a tanügy szolgálatában sokkal üdvösebb működést fejthet ki. Nagy sor az, mikor a fiatal gazdanövendék három éven át egy igen jól kezelt, bőségesen instruált gazdaságban bent élve és es gyakorlatilag dolgozva szerzi meg kiképeztesését.

Az hogy a fiatalság kint lenne a gazdaságban, jó közlekedési eszköz mellett társadalmi érintkezését, Debreczen városhoz való viszonyát nem érintené semmit.

És így állván a dolgok, azokból a villatelekből egy év leforgása alatt értékesíteni lehetne 100-150-ot. Magam részére mindjárt prenumerálok kettőre.

#### Végszó.

A magyar mezőgazdaság eredeti mivoltában, jellegéből ki nem forogva még csak Debreczenben él. Óvjuk meg kereteit. Óvjuk meg jellegét, fejlesszük ezeken belől.

Áldatlan munkát végez az a kéz, mely jellegéből kivetkőztetni törekszik. Vagyonosságának alapjait bontja meg, a ki kereteit szétörni törekszik.

A debreczeni gazda erényét a konzervatív gondolkozást bűnül röjjük fel. Nezzük egész életet, munkaságának minden megnyilatkozását s láthatnánk, hogy erényt gyakorol ezzel is.

### BELFOLD.

**A tengeri kigyó.** Aki azt hiszi, hogy Magyarországon nincs tengeri kigyó, az nagyon csalakozik. Kérdezzék meg csak a magyar képviselőházat, hogy meddig tart egy képviselői mandátum ellen elrendelt vizsgálat, akkor aztán megtudja, hogy ez valóságos tengeri kigyó, melynek — ha tetszik — soha sincs vége. Az általános képviselő választások óta immár szerencsésen egy teljes esztendő elmúlt, de van még néhány mandátum, melynek törvényessége fölött az illető fórum még nem határozott. Van erre hasonló példa másutt a világon? Van-e másutt is oly tagja a törvényhozásnak, aki oly kutyába se veszi a reá ruházott megbízatást, mint azok a képviselő urak, akiket annak idején — hónapok előtt — vizsgáló biztosokul kiküldöttek s akik mai napig sem teljesítették meg tisztüket, a letett eskü nem nyomja lelkiismeretüket, azt elhiszszük, mert hiszen a mameluk-lelkiismeret nem valami válogatós, hanem a törvényes intézményeket legátis meg kellene óvni legalább a nevetségességtől. Hogy tisztelje a képviselőházat

vítte volna őt, hisz ez gyalázat! Oh tisztelt nagynénjének igaza van, ha eltiltja önnek a regény olvasását.

A regények még azt is fogják önnek mondani: minden fiatal leány egy becsületes ember boldogságának záloga; ennel fogva teljes hűséggel tartozik ezen idegen s még ismeretlen embernek. Én, a regényró egy szüziesszerű, féltékeny és piruló lányt fogok önnek lefesteni s vágyat ébresztek önben: e fiatal leányhoz hasonlítani, mert az áruló regényíró elhitette önnel, hogy ilyennek kell lennie annak, aki egy becsületes ember szerelmét ki akarja érdemelni.

Ő pedig az életben mindezeknek az ellenkezőjét fogja tapasztalni. Ha szerényen viseli magát, egyszerűen öltözik s az ártatlanság hangján beszél: ostobának fogják nyilvánítani s bizonyos lehet fölöle, hogy kerülni fogja mindenki.

Ezekből láthatja kisasszony: hogy tisztelt nagynénjének teljesen igaza van: a regényolvasás nagyon veszedelmes.

A regényíró még azt is fogja mondani, hogy a férfitől, akit szeretni fog, követeljen becsületességet, bátorságot, büszke jellemet, önzetlenséget S mire vezetné öntminde a mai világban? Homályos családi boldogságra, amelyet

a nép, ha maguk a tisztelt képviselő urak oly kevéssé tisztelik a Ház megbízásait.

### Németország háboruja.

Debreczen, nov. 6.

A német birodalom és Haiti néger köztársaság között a diplomáciai összeköttetés megszakadt. Ennek az okát a Nordd. Alg. Ztg. a következőkben ismerteti: Lüders Emil fuvaros német alattvalót Porte au Princeban október 21-én azért tartóztatták le, mert alítólag ellenszegült a rendőröknek, a kik a bírói rendelet nélkül behatoltak birtokába. Az első folyamodásu törvényszék egy hónapi második egy évi fogságra és pénzbüntetésre ítélte. A császári miniszter-residens helyettese Schwerin tanácsos jelen volt a másodfoku bíróság két napig tartó tárgyalásánál és meggyőződött róla, hogy a rendőrök eljárása törvénytelen volt és az ítéletet hamis vallás alapján hozták meg, Október 14-én erről táviratilag tett jelentést Berlinbe és 16-án meghagyást kapott, hogy rögtön követelje Lüders szabadlábra helyezését és az illető hivatalnok megbüntetését.

Október 22-én Lüderst szabadon bocsátották s ő ekkor New-Yorkba utazott. A haiti kormány előadása szerint a melynek felfogása a »Localanzeiger«-ben közölt, Haiti berlini kormányzójával folytatott beszélgetésből világlik ki, a szabadon bocsátás úgy tűnik fel, mint Haiti elnökének kegyelmi ténye, amelyre az amerikai követ közbenjárása indította, aki azért járt közbe, mert a fuvaros üzlettársa amerikai állampolgár. Bar Lüders szabadon bocsátásával a panasz főoka megszűnt, azért nem lehet kétséges, hogy csak a haiti hatóságok részéről adandó megfelelő kárpótlás biztosítása szolgálhat egyenértékül Lüders jogtalan bebörtönzéséért, annál is inkább, mert a bírói eljárás felülvizsgálása és az illető tisztviselő megbüntetése eddig még nem történt. Miután a tárgyalások a kárpótlásra vonatkozólag folynak, remélhető, hogy Haiti készséggel teljesíti a felállított követeléseket.

Ez az értesítés tehát több pontban megcáfolja az eddigi híreket. A New-York-Heraldnak porte-au princei értesülése szerint ott három német hadibajó megérkezését várják, hogy Schwerin gróf, az ottani német meghatalmazott által kövelel, egy német alattvalónak törvényellenes elfogatásáért és fogságba veté-

semirigyel és nyugodt, ismeretlen életre; s mit nyerne vele? Semmi mást, mint férje és gyermekei szeretetét; ez pedig a mai világban édes kevés.

Nagyon szerencsésnek érzem magamat, hogy egy véleményen vagyok tisztelt nagynénjével s hogy végre van alkalmam husz év óta irt regényeim kártékony hatását napfényre hozni.

Különösen a fiatal emberekre nézve ártalmas a regényolvasás. Azt tanulnak meg belőle, hogy önfeláldozás, lángész, tehetség, önzetlenség és szivnemesség által lehet a nők szerelmét megérdemelni s kivívni. A szegény, megcsalott ember aztán az életben is akarná alkalmazni fellelőző teóriáit.

Keresztülmenne az életen középkori érényeivel, mint a szinpadí király: aranypapírosból készült koronával s festett bibor paláttal. A vásárban koldusnak, talán tolvajnak tartanák, az utcákon kifütyülnék.

Oh! igen tisztelt nagynénjének igaza: ne olvasson regényeket!

Vagy, ha a baj már megtörtént, iparkodjék föltálatnia világító sugarát, amely szét oszlatja ábrándjait.

Folyt. köv.

ben is olyan tökéletességeket fog kívánni a szegény nőktől, amilyenekkel azok épenséggel nem bírnak.

Épen ezen okok miatt tanácsolom Önnek hogy ne olvasson regényeket. A regények azt fogják önnek mondani, hogy csupán a szerelem érdemel szerelmet; hogy csak szerelemből kell férjhez menni; hogy nemteleen tett egy olyan emberhez nőül menni akit nem szeret csupán azért mert gazdag stb.

Azonban ön nemsokára tapasztalni fogja, hogy milyen csekély értékű van ezen nagy szavaknak az életben. Látni fogja, hogy miként vesznek körül egy beteges mogorva de gazdag agglagényt az anyák ápolásukkal s a legkedvesebb leányok apró kaczer pillantásaikkal és ha megtörténik, hogy ezen agglagény választása a szép fiatal lányok egyikére esik majd meglátja, hogy milyen büszkévé teszi őt e választás s mily boldognak érzi magát, hogy személyét s életét leköttheti e mellbeteg kérés mellé, a ki inkább gyöngé tüdeje, mint szerelme miatt sohajtozik.

Szép házasság! kiált ilyenkor az »erköcs-telen« regényíró; lekötöni a szépséget a rutság az ifjúságot a vénség mellé; odavetni a fiatal leányt egy beteges embernek, anélkül, hogy ezen áldozatra a szerelem édes mámore

séért járó kártérítési összeget behajtsa, A haiti kormány vonakodott a követelésnek eleget tenni és a német meghatalmazott fenyegetése oly felháborodást szült a lakosságban, hogy Schwerin gróf kénytelen volt a német lobogót behuzatni, a rezidenciát bezárni és elhagyta a szigetet.

### Színház.

**A trapezuti herceg.** Offenbachnak ez a rég nem adott kedves operette került színpadra este üres ház előtt. Moglehet, hogy a kik elmaradtak, nem ismerik a darabot és nem voltak kíváncsiak az ócskaságra, de bizonyára voltak az otthon maradtak között olyanok is, akik ismerték és nem jöttek el, mert nincs a darabban frivolság. Valóban, ha az ember ezeket a régi darabokat látja, amelyek az operettet divatba hozták, szinte el sem tudja képzelni, miként fajulhatott el a jó izlés annyira, amint azt a modern operettekben tapasztaljuk? Elég az hozzá, hogy a színház üres volt, az előadás pedig egészen élvezetes. A czinszerepet J u h á s z I l o n a énekelte és játszotta az utóbbi tekintetben kifogástalan, az előbbi részben tegnap is gyenge volt s újból meggyőzött bennünket arról, hogy egymagában képes nálunk a koloratur-szerepkört betölteni. Igenis, ha kevesebbet játszik, mint amennyit egy koloratur énekesnél nálunk játszani kénytelen, talán kipihenné magát az egyes előadások faradalmait után s látánk tőle több olyan alakítást s éneket, mint a Szultán volt így azonban nem. Komjáthynek még egy koloraturenekesnőről okvetlenül gondoskodnia kell, ha ezt megteszi, másodiknak Juhász Ilona is megfelel. — De ha kifogásunk volt Juhász Ilona ellen, annál több elismerést kell nyújtanunk F. Kállay Lujzának, aki tegnap ismét fűzött egy szép levelet érdem koszorújához. Nem mondhatjuk ugyanezt minden tekintetben S e r f ö z y Zseniről, aki az első felvonásban olyan kosztümben jelent meg, amelyhez — legalább eddig — nyílt színpadon nem voltunk hozzászokva s hogy erősebben nem jelemezzük, oka az, mert mar azt is beleütköznek tartanak az illető-ég elemi szabályaiba. A férfi szereplők közül a legnagyobb elismerés S z i k l a i t és S z a t h m á r y t illeti, akik jókedvű mókaikkal folytonos derűltébe tartották a közönséget, de nem szabad megfeledkeznünk C s ü g é n y i Vilmaról sem, akit most láttunk először nagyobb szerepben és teljesen megfelelő komikai alakítást nyújtott, valamint R u b o s r o l, aki úgy játekal, mint enekével szép sikert ért és Fenyérieről, aki még az énekléssel is megpróbálkozott az este. A karok elég jól működtek.

**Fejő.**  
**Megrendszabályozott színházi közönség.** Általános panasz a színházlátogatók ellen, hogy nagy részük nem foglalja el idejekorán a helyét, hanem az előadás kezdeté után jön be nagy garral a nezdőre és ezzei zavarja azokat, a kik az előadást elejétől fogva akarják élvezni. Ez a rossz szokás nálunk is divik, sőt nemelyek azt hiszik, hogy a bon ton-hoz tartozik, pedig nem egyéb, mint a legnagyobb kíméletlenség a közönség azon része ellen, a mely nem pusztán divatból jár a színházba, hanem pénzért nyugodtan akarja meghallgatni az egész előadást. Tudunkkal azonban még egyetlen színház igazgatósága sem mert ennek a visszaélésnek a megszüntetésére rendszabályokat alkalmazni. Most a bécsi udvari Opera igazgatósága ebben a kérdésben is erélyes kezdeményező lépésre határozta magát. Kiadta ugyanis a rendeletet, hogy ezentúl olyan operák előadásánál, a melyeket formászerű nyitány előz meg a nyitány alatt senkit sem bocsátanak be a földszinti és a karzati támlaszékekre. Wagner dalműveinél ezt az intézkedést kiterjesztik az egyes felvonásokra is, úgy, hogy a későn érkezők csak a felvonások végén foglalhatják el a helyüket. Ezt az intézkedést a színlapon és külön falragaszokon is közzírt teszik. — Nagyon üdvös dolog volna, ha a bécsi opera példáját minálunk is követnék.

### Fellebbezés a menház vezetői választás ellen.

Debreczen, nov. 6.

Emlékezhetnek olvasóink a lapunk szerdai számában megjelent közleményre, mely e kérdéssel foglalkozik. Örömeinkre szolgál, hogy az alábbiakban olyan elintézését közölhetjük a választás ügyére, mely minden tekintetben nekünk ad igazat. Nem vitatva a megválasztottak sem vallását sem egyéni becsületét, S z a b ó József városi főszámvevő, iskolaszéki tag ugyanis még a mi cikkünk megjelenése előtt következő fellebbezést adta be a választás ellen;

Nagyságos Polgármester Ur!

A helybeli iskolaszékek által f. 1897-ik év okt. 30-ik napjára tüzetelt ki a homokkerti gyermek menház dajkájának megválasztása s a választás meg is ejtetett.

Ezen választás ellen vagyok kénytelen külön véleményt, illetve fellebbezést beadni, mert az en véleményem szerint nem a törvény illetve a törvényre fektetett miniszteri utasítás 17§ a) pontja 5-ik bekezdése értelmebe hatatott végre a választás, Ugyanis a hivatolt pont azt mondja: »a foly a m o d o k v a g y j e l e n t k e z ö k k ö z z ü l a l e g t ö b b s z a v a z a t o t n y e r t, a k e l l ö k é p e s s é g g e l b i r ó n ö t e k i n t e n d ő a z á l l a n d ó m e n e d é k h á z v e z e t é s é r e a l k a l m a z o t t d a j k á n a k.«

Ezen pont világosan meghatározottan szól tehát kizar minden más cselekményt, mely a megválasztás végeredményét igazolhatná, erre nem bizhat jogerővel más mint a szavazat többsége, annyival is inkább kizar minden más cselekményt, meg a sorshuzás döntőségét is, mert a törvény a kisdédvönök választásánál (13§) kimondja egyenlő szavazat esetében a sorshuzással döntést, míg itt ettől tartózkodik, tehát az én véleményem szerint, a törvényre és utasításra támaszkodva ezen választásnál nem sorshuzással döntésnek, hanem egy új választó ülés összehívásának lett volna helye.

De én megfellebbezni kívénom ezt a fenntebb hivatott § b) pontja értelmében is. — Ugyan is ezen pont utolján azon miniszteri utasítás adatik »Mindenkor előnyt kell adni a tanítók özvegyei nejének és leányának, ha a jelzett gyakorlati képesítést megszerezték.«

Igaz, hogy ezen utasítás a menedékházakról folytatólagosan vezetett a nyári menedékházról utasítás végén említett fel, de fel sem tehető egy olyan fenkölt szellemű s az ország jövőjét annyira szíven hordó közöki minisztereől, mint éppen gr. Csáky, a ki az ország jövője érdekében éppen a tanítótestületre oly nagy súlyt fektetett, hogy társadalmi műveltséggel bíró tanítónöknök vagy özvegyeinek és leányainak csupán csak a nyári dajkaság helyét jelölte volna ki, hol műveltségükkel, képességükkel fogva előnyük lehet és éppen olyat helyet, melyet közönséges egyen is betölthet.

En azon meggyőződésbe vagyok, hogy úgy a miniszternek, mint a törvényhozásnak az volt az intencziója, hogy éppen a rosszul fizetett, de a bazar érdekében nagy kötelességet teljesítő tanítótestületet egyfelől biztosítsa, másfelől ilyen előnyben részesítéssel legalább családjára nézve megnyugtatast óhajtott szerezni és így ezen előny nemcsak a nyári, hanem az állandó menedékházi dajkaságra is vonatkozik.

A ki az én felfogásomat mellőzve kizárta a törvény, az utasítás miként elhelyezett betűihez ragaszkodik az előnyben való részesítésnél, annak ám ragaszkodnia kell az utasítás más betűihez is, vagyis annak meg kell semmisíteni a választást, mely a törvény és utasítás mellőzésével a tanítónök és kisdédvönök választására kiadott utasítás szellemében ejtetett meg.

Egy 45 évig szolgáló s most csekély nyugdíjban részesülő tanítónak jól nevelt gyermeke volt az egyik pályázó, Fazekas

Róza, ki a törvény és utasítás intencziója ellenére, egyenlő szavazat esetében sorshuzással mellőztetett.

Véleményem szerint a második oknál Fazekas Róza tekinthető megválasztottnak, de ha ez mellőztetnék, mindkét oknál fogva a választás meg lenne semmisítendő s új választás rendelő.

Tisztelettel kérem Nagyságodat, mint az iskolaszékek elnökét, miképp ezen külön véleményemet, illetve fellebbezésem az iratokhoz csatolni s a tekintetes közigazgatási bizottsághoz felterjesztés végett az utasítás 6-ik §-a értelmében a kir. tanfelügyelő urnak megküldeni kegyeskedfék.

Debreczen, 1897, nov. 1.

Szabó József,

főszámvevő, isk. széki tag.

A polgármester a fellebbezést csakugyan eljuttatta a tanfelügyelőhöz, ki a bizottság tegnap d. u. ülésén mar referálta is az ügyet. A kir. tanfelügyelő bemutatra a községi iskolaszéknél a homokkerti állandó menház vezetői állomás betöltésére a 11. a n d o 7-en okt. 30-án tartott ülésében felveti jegyzőkönyvét és az ellen beadott fellebbezést, — elnök a kérdést szavazás alá bocsátotta, elnök főispán és a polgármester nem szavazván, 8 szóval 6 ellen a kir. tanfelügyelő javaslatára a következő határozatot hozta a bizottság: A választás, mely szerint S z u n y o g h Amália oki, állandó gyermekmenedékház vezetőnőnek a homokkerti állandó menedékház vezetőnőjévé történt megválasztása a fellebbezés elutasítása mellett tudomásul vétetik. — Ezzel a megokolatlanul nagy port felvert ügy be van fejezve.

### Ujdonságok.

**\* A nagytemplom megnyitása elhalasztva.** A következő értesítést vettük:

A nagytemplom megnyitása, a festés következtében még mindig egészséglen levegője miatt, tekintettel a nagyközönség egészségére nem holnap 7-én; hanem csak a következő vasárnapon folyó hó 14-én fog megtörténni.

Debreczen, 1897. nov. 6.

Simonffy Imre  
kir. tan. főgondnok.

Kiss Áron  
püspök.

**\* Istentiszteletek.** A holnapi vasárnapon az istentiszteleteket az ev. ref. templomokban a következők fogják megtartani: A kts templomban S o l t é s z Elemer senior A Kossuth utcai templomban H a j d u Zsigmond püspöki titkár. Az Ispóaly templomban B o g d a n Iajos esküdt felügyelő. A róm. katb. templomban; 7 órakor H a m e r n y i k Károly, 8 órakor egy Minorita lelkész, 9 órakor W o l a f k a Nándor, a szentbeszédet Kovács Márk tartja, 1/2 12 órakor M o l n á r Károly, d. u. Litánia, Rozsafüér. Az ág. hitv. ev. templomban: d. e. 10 órakor H a j á s z Lajos s. lelkész tartja az istentiszteletet.

**\* Budaházy Endre halála.** A városnévezető halálát, aki két esztendeje ura volt a halálának és születésének... A gyászszertől a következő jelentést vettük: A legmelyebb fájdalomtól súlytott szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen jó testvérünk, illetve rokonunk könyvevezető f. évi november hó 4-én este fél 9 órakor Budapesten életének 47. évében, hosszas és fájdalmas szenvedés után meghalt. Megboldogultunk földi részai hazaszállítván, f. évi november hó 7-én vasárnap délután fél 3 órakor fogtak a magyar államvasút indóházától az ev. ref. egyház szertartásai szerint a Kossuth-utcai ev. ref. temetőben tartandó rövid ima után örök nyugalomra tételni. Debreczen, 1897. évi november hó 5. A gyász-

szóló család. A Debr. szab. kir. város tegnap gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt tartott ülésén az elnökség előterjesztette az ülés elején, hogy Budaházy Endre a Debreczeni kerület anyakönyvvezetője meghalt. Tekintve, hogy az anyakönyvi hivatal teendőit egyedül a helyettes végzi, ki szintén gyengélkedő. Nehogy a hivatali teendők rendes menete fennakadjon, javasolja, hogy a belügyminiszterhez a megüresedett anyakönyvvezetői állás mielőbbi betöltésére sürgős felterjesztés tessenek. Az indítványt a bizottság helyesléssel fogadta s rögtön elrendelte a belügyminiszterhez a felterjesztés mielőbbi megtételét. A felterjesztésben kéri az üres állás mielőbbi betöltését pályázat hirdetésével.

**Egyháztanácsi ülések.** Az ág. hitv. egyháztanács vasárnap d. e. 11 órakor ülést tart. Tárty: a f. hó 10-én tartandó esperesi közgyűlésre, küldendő képviselők választása. Ugyancsak holnap d. e. 10 órakor az ev. ref. egyház presbiteriuma is közgyűlést tart, melynek két fő tárgya a Mária Terézia évtári alapítványi oklevelének bemutatása és a szerzvési szabályzat tárgyalása lesz. A még fennmaradó időt folyó ügyek fogják elfoglalni.

**Betörés a Hatvan utcán.** Az éjjel, két betörő először a Hochfelder-háznál invó bolt feltörését kísérlette meg, de egy vas zár betörése után abba hagyták és odebb a Hatvan és mester utcák sarkán levő Bologh Gyula boltjának ablakán hatoltak be egy létra segítségével. Az egyik betörő a boltban működött, míg a másik kint áóra támaszkodva állt őrt. Egy arra menő asszonyt bamulva állott meg az utcán a látványra. A lent őrt álló ember megkérdezte az asszonyt, hogy mit néz, ő erre azt mondta, hogy abba a boltba tolvajt sejt. Az ember nemcsak helybe hagyta de helyeselte is ezt a nézetet és kérte az asszonyt, hogy siessen a központra s értesítse rendőröket a betörésről míg az asszony a rendőrségre ballagott, értesítette társát s 6 franyi rézpénzt magukkal vive megugrottak. — Az előjött rendőrök csak az ablakhoz támasztott létrát lelték meg.

**A városi közigazgatási bizottság** tegnap d. u. tartotta rendes havi ülését gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt, melyen az egyes szakelőadó előterjesztették múlt hóról szóló jelentésüket amelyek feltűnőlik a város múlt havi állapotát A jelentéseket térszűke miatt hétfői számunkba ismertetjük.

**Öngyilkosság.** A Hatvan-utcai temetőben egy akaczfára felakasztva találtak Nagy Bálint (38-4) év körüli kőművest, ki nejétől elváltan élt. Az öngyilkos lábai érték a földet és hogy megfuljon, térdelt huzta össze. Az előhívott dr. Varga csak a két órával előbb beált halált konstataálhatta, Nagy Imre, polgári biztos az öngyilkos zsebeibe a következő csebulat lelték »Lakom mézená utca 544 sz. házban«

**Ujra gyász.** Tegnap délután temettek el a kis Steinfeld Pál atyja mellé a család tagjai köztük gr. Zichy Ernőné jelenlétében a rokonok és ismerősök óriási részvétele mellett A gyászoló anya a következő gyászjelentést adta ki: Özy Steinfeld Mihályné Holitscher Louise, úgy a maga mint egyetlen fia István és az összes rokonok nevében is fájdaómtól megtört szívvel jelenti felejthetetlen kis fiának PALINAK f. hó 3-án este 11 órakor életének 9 hónapjában bekövetkezett gyászos elhúoytat. A megbo dogultnak földi részei f. hó 5-én d. u. 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szer tartásai szerint tartandó ima után a macsi sirbaltba örök nyugalomra helyeztetni. Macs, 1897 november 4-án. Béke porára! A temetést Gebauer „Erczkoporsó-gyár“ tem. int. rendezte.

**Hirtelen halál.** Egy eredeti alakja hunyt el tegnap Debreczennek hirtelenül. Ösmerte mindenki, eredetisége miatt sok tréfa központja volt ő. Ott iddogált az öreg Oravszky János a mester utcai korcsmában tegnap este, ivás közben lehajította fejét s úgy látszott, hogy elszunnyadt. — Egyszer csak lezuhant a földre s az őt felemelni sietők csak egy halottat fogtak kezeik között. Az előjött

orvos már csak a szívzélhűdés következtében beált halált konstataálhatta. Rögtön beszállították a városi hullaházba az orvosrendőri boncolás megejtésére. Az öreg, ki orosz származású, 1890-ben azon indoklással pályázott a tanácsosi állásra, hogy az orosz nemzet nemcsak a Balkánfélszigetre, de Magyarországra is aspirál s jó lesz őt tanácsosnak megválasztani, mert így lesz egy olyan senátor is, a ki tud oroszul beszélni. Ezen gyengéje miatt az utca gunyjaival sokszor találkozott, de ő az őt gunyolódókat is, az ő orosz barátjával fenyegette meg.

**Tápay újabb működése.** A népemítő küzrelő egy újabb áldozatáról veszünk értesülést. S azt kérdezzük, meddig fog még tartani ez a sajnos állapot, hogy a közrend és közegéség ellen mindennap merényletet elkövet egy ember büntetlenül rómes habarásával az örületbe kegetve áldozatait! Most egy üvegedőgletes szagu orvos-ág van a rendőrség kezei között, melynek egyik főalkatrészét a kőrís bogár [a legmérgeesebb szerek egyike] képezi. E szerrrel kintosta már jó ideje egy áldozatát jó pénzért hogy már e kezelés következtében gyakran halucznál s felre beszél a fájdalmas görcsöktől végre is a nagy kinokat tovább nem bírva fordult d. Szentpályhoz ki az előre haladott koron csodálkozva kérdezte meg betegétől eddigi kezelőjét, ez sok faggatás után valota meg, hogy eddig Tápay az emb-rítők kézelé és elő is adta az orvosot a mit a kuruzslo befeccskendezés céljából adott át neki. Dr. Szentpály ma be is jelentette az esetet a rendőrségnél hol reméljük lesz egy kis gond Tápay boszorkány konyhájára.

**Hivatal vizsgálat.** Rásó Gyula kir. tan. alispán H. Böszörményben most tartja meg a szokásos hivatal vizsgálatot.

**Kereskedelmi és iparkamaránk küldöttsége Szegeden.** A kereskedelmi és iparkamara küldöttsége a ma reggeli gyorsvonattal utazott el a szegedi kamara székházának e hó 7-én történő felavatására. — A küldöttség tagjai — Szabó Kálmán kam. elnök, Dr. Király Ferenc titkár és Grünvald József segédtitkár. Májér Emil és Serly Ede alelnökök. Ugyanők fogják képviselni a debreczeni kamarát Szegeden e hó 8-án tartandó 3-ik országos kamarai értekezleten.

**Operai tanfolyam Debreczenben.** Szotyori Nagy Károly zeneakadémiájában az operai tanfolyam a napokban megnyílik e tanfolyam műensz szinpad jatek, tancz, szinpad i vivés, olasz nyelv olvasási gyakorlatokból áll. Mint halljuk czimbalom tanfolyamot is fog felállítani.

**Kettéváló egyházmegye.** A hegy a l j a t a g h i t v e g y h a z m e g y e k e t t e o s z t a s a z á g o s t a i e v a n g m a g y a r h o n i e g y e t e m e s k ö z g y ű l e s e n e l i s h a t á r o z t a t v a n a z e g y h á z m e g y e e l n ö k s e g e T u r o c z y P a l h e s p e r e s é s R a g v á n y I s t v á n k i r t a n á c s o s f e l ű g y e l ő, a k e t t e o s z t á s t á r g y á b a n s z ű k s e g e s s é v á l t i n t é z k e d e s e k m e g t e t e l e r e n o v. b e r 19-ik é r e r e n d k i v ű l i k ö z g y ű l e s t h i v o t t ö s s z e M i s k o l c z r a. A k ö z g y ű l e s l e s z h i v a t v a a k e t t e o s z t á s t e n y l e g e s k e r e s z t ű l v i t e l e u e k m ó d o z a t a i t m e g á l l a p i t a n i. A z e d d i g i h e g y a l j a i e g y h á z m e g y e n e k a M i s k o l c z k ö r ű l i r e s z e t a r t j a m e g a z e d d i g i e l n e z e s t, m i g n m á s i k a m e l y h e z N y i r e g y h á z a D e b r e c z e n, N a g y K a r o l y N a g y B á n y a, N a g y V a r a d, K ö c s e, S a U j h e y K l a d z á n y, M e r n y i k, S ö k u t P e d z i c s e s U j K i e n ö c z f o g n a k t a r t o z n i: »t i s z a v i d é k i e g y h á z m e g y e« l e s z. A z u j e g y h á z m e g y é k, m i n t l y e n e k, 1898 j a n 1-é n k e z d i k m e g m ű k ö d é s ű k e t A f e l ű g y e l ő k é s f ő s p e r e s e k m e g v á l a s z t a s a é s b e i k t a t a s a t e h á t m e g e z é v f o l y a m a n m e g t ö r t e n i k. M i n t h i r l i k a t i s z a v i d é k i e g y h á z m e g y e f e l ű g y e l ő j e v é M e s k ö L a s z l ó o r s z k é p v i s e l ő f ő s p e r a s e v é p e d i g M a t e r n y L a j o s d e b r e c z e n i l e l k é s z v a n k i s z e m e l v e.

**Gróf Zichy Jenő újabb expedíciója.** Az a fényes tudományos siker mely gróf Zichy Jenő múlt évi expedícióját jutalmazta és a melyet az egész művelt külföld elismert arra bírja a nem-s gróft, hogy nem törödvé a sivatag vidékeken való utazás tenger fáradalmával, tömémentelen nélkülözésével a jövő évben új expedícióra induljon. Az expedíció

január 2-án kezdi meg útját és utiprogrammja a következő: Megállás nélküli mennek a Kaukázusba; innen a Káspitegerhez, melynek partvidékeiről felvonulnak a Derbenti kapukhoz, Innen Asztrakánba, később Kazánba, a baskirok földjére s ennek átkutatása után jön Szibéria. Tartózkodási helyek Minsk, Omsk, Tomsk, Irkucsk. Átkelnek három nap alatt a Bajkál tón s telkutatják annak déli részzeit egész a khinai falig. Jön aztán Macsuráj, majd a kalmukok, aztán Viadivosztoik. Keresztülsezik a koreai félszigetet s átmennek Csien-Csinbe (Khiná), honnan vontató-hajókon a Csien-folyón Pekingbe, hol hat hétig tartózkodnak; mert Zichy grófoak alapos okai vannak reményleni, hogy a khinai könyvtárakban felvilágosító adatokat találnak. Következik Kábnl, Tibet, Pamir, Szamarkand, Rochara és Tiflisz, mint a kutatások utolsó állomása. Innen hazatérés, mely 1899-ik évi április hónapjában történi meg. Ez utirány hossza 54 km. Ebből 12 km-t csak óhátón és szekereken lehet megtenni. Előre gondoskodva van nemcsak utlevelekről, hanem a Khinából és Szibériából való kijövetel alkalmával, az angol és orosz hatóságok által ellenőrzendő személyazonosságok megállapításáról is. Természetes, hogy ez az ut a veszélyek és nélkülözések egész garmadájával fenyegeti a hazafias utazókat. Amök a czél nagyságáért készek miónd eltűrni.

## Táviratok.

### Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Bpest nov. 6.

A képviselőház mai ülésének elején b. Bannffy kir. kéziratot nyújtott át, mely a delegációkat nov. 16-ára összehívja. Ezután a kérvényeket tárgyalta. A fumei kérvénynél kisebb vita volt, vége az lett, hogy irattárba helyezték.

### A békés-gyulai mandátum.

Budapest, nov. 1. (A Debr. ered. táv.) Terényi Lajos tetemei még el sincsenek hantolva, már is megindult a kombinátó az ntód személye iránt. A szabadelvűek Beliczai Elemért szeretnék, a függelleuségiek pedig újból Bartha Miklós körül tömörölnek, kinek győzelmében most feltétlenül biznak.

### A kiegyezés válsága.

Budapest, nov. 6. (A Debr. ered. táv.) A kiegyezési provizóriumnak az osztrák képviselőházban végbement első olvasása képezte ma este a különböző partkörökben a beszélgetés egyedüli tárgyát. Nemcsak ellenzéki körökben, de még oly politikusok részéről is, kik súlyt helyeznek a Magyarország és Ausztria közötti jó viszonyra, nyíltan felvetettek a kérdést, vajjon az adott viszonyok közt özszeegyezhel-e a magyar állam méltóságával, hogy ragaszkodjék a kiegyezéshez, mely a másik szerződő félnél nem találkozik azzal a loyaltással, mely a kiegyezés üdvö; hatásának első feltétele. Ellenzéki reszről — mint a »Kell. Ert.« írja — valószínűleg már legközelebb e körülményt szóvá teszik. »Házban is

### Batthányi szobor.

Bpest, nov 6 a »Debreczen« ered. táv. Annak idején Bartha Miklós lelkes felhívást bocsajtott közé lapjában. a Batthányi szobor felállítása érdekében. A főváros előkelő körei, jobbára városi képviselők, most az ügy élére állva, legközelebb megalakítják a szobor bizottságot.

### Merénylet Brazília elnöke ellen.

Budapest. 1897 nov. 6. A Debr. ered. táv. Brazília elnökére Moraesre egy katona rálőtt s csak a körülállók akadályozták meg a merénylet ismétlésében. A a golyó az elnök unoka öcsét sebezte meg. A kifejtett küzdelem hevében a merénylő katona leszurta a hadügyminisztert.

## KÖZGAZDASÁG

## Rendelet

a mesterséges borok készítésének és azok jorgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 893: XXIII. t.-cz' végrehajtása iránt  
(Felytatás.)

d) A törkölybort (csigert, lörét) csak törkölyborral (csigerral, lörével) szabad keverni (összevegyíteni vagy házasítani), eljében törkölybort (csigert, lörét) természetes borral, ürmösborral vagy gyümölcsborral keverni (összevegyíteni vagy házasítani) tilos.

e) A természetes bor kezelésénél tiltva levő s a jelen rendelet 2 §-ának utolsó bekezdésében említett anyagok használata a törkölybor (csigert, löré) készítésénél és kezelésénél is tilos. E tekintetben csak a törkölybor (csigert, löré) készítéséhez szükséges víz használata tekintetében van helye kivételnek, de csak a jelen §. C) c) pontjában említett korlátozással.

D) Gyümölcsbornak a friss gyümölcs nedvéből, víz vagy cukrosvíz hozzáadásával, természetes erjesztés útján előállított ital nevezetik.

A gyümölcsbor azon gyümölcs szerint nevezhető el, s melynek nedvéből készül, pl. a mábor, körtebor, ribizkebor, cseresnyebor stb. stb.

A gyümölcsbor készítésénél és kezelésénél kerülendő minden olyan eljárás és elnevezés, amely azt eredményezhetné, hogy a gyümölcsbor a fogyasztó közönség a természetes borral összetéveszthesse. Ennélfogva a gyümölcsbor készítéséhez vagy kezeléséhez szőlőt, szőlőtörkölyt, szőlőmustot vagy mazsolaszőlőt használni tilos, ugyancsak tilos a gyümölcsbort természetes borral vagy törkölyborral (csigerral, lörével) keverni (összevegyíteni, házasítani.)

A természetes bor kezelésénél tiltva levő anyagok használata — a víz kivételével — a gyümölcsbor készítésénél és kezelésénél is tiltva van. A víz használatára nézve a jelen §. C) c) pontjában foglalt rendelkezés a gyümölcsborra is vonatkozik s arra is érvényes. Eljében a jelen rendelet 2 §-ának A) 1-5 pontjaiban, továbbá ugyanazon §. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 és 10 pontjaiban említett anyagok és eljárások a gyümölcsbor készítésénél és kezelésénél is megvannak engedve.

Folyt. köv.

## Nyilt-tér.

Altamni és orvosi ellen  
szécs alatt



Leghathatosabb  
vas-arsen-víz  
vérszegénység, női, ideg- és bőrbetegség ellen stb.

Dr. Braun, Chrobak, Kaposi, Neumann stb.  
egyöt. tanárok által ajánlva.

Eladás: **MATTONI és WILLE**  
BUDAPEST, Terezkörút 37 és Diana-fürdő-épület.  
Mattoni Henrik, Böcs és Franzensbad  
és minden gyógyszerárban.

Mesés szép selymek méter ára 39 kr.  
Dupla széles meleg kelmék " " 19 "  
Szép jó velezek " " 19 "

**BOROS TESTVÉREKNÉL**

DEBRECZEN,

Kossuth-utca 3. sz.

12031.

1897.

## Verseny tárgyalási hirdetmény.

## Debreczen sz. kir. város tanácsa

a városi hivatalok és a városi nyomda által szükségelt papírneműek, írószerek s egyéb irodai és nyomdai anyagkellékeknek az alábbi kimutatás szerinti hozzávetőleges mennyiségben szállítását 1898, 1899, és 1900-ik évekre biztosítani kívánván, e czélból az 1897-ik év november hó 28-ik napjának d. e. 10 órájára a városháza nagytanácstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

## A három évi hozzávetőleges szükséglet:

## I. Irodai használatra:

Miniszteri papír . . . . .	45,000 iv
Fogalmazási " . . . . .	300,000 "
Merített " . . . . .	9,000 "
Kisvonalos " . . . . .	5,000 "
Nagyvonalos " . . . . .	5,000 "
Ítató (fehér, kék, piros) . . . . .	6,000 "
Okmány papír . . . . .	1,000 "
Levéltári barna . . . . .	12,000 "
Kék írón . . . . .	180 drb
Veres . . . . .	120 "
Fekete . . . . .	480 "
Pecsétviaszk . . . . .	150 cs.
Spárga (szürke vékony) . . . . .	300 gomb.
Színes spárga . . . . .	75 "
Selyemfonal . . . . .	36 "
Pennatok . . . . .	150 drb
Bélyegző tinta (olajos) . . . . .	60 üveg
Bélyegző tinta (olaj nélkül) . . . . .	60 "
Verestinta . . . . .	75 "
Lilla tinta . . . . .	30 "
Arabicum . . . . .	30 "
Fehér ostya . . . . .	90 doboz
Piros " . . . . .	90 "

## II. Nyomdai használatra:

Nyomatató Mittel papír . . . . .	450,000 iv
Regest papír . . . . .	15,000 "
Medián papír . . . . .	750,000 "
<b>Író ssines és levélpapírok:</b>	
0-ás . . . . .	750,000 iv
3-as . . . . .	15,000 "
4-es . . . . .	60,000 "
5-ös . . . . .	75,000 "
8-as . . . . .	150,000 "
9-es . . . . .	20,000 "
10-es . . . . .	30,000 "
11-es . . . . .	45,000 "
12-ös . . . . .	3,000 "
13-as . . . . .	3,000 "
Színes papír, vegyes nagyságu és vastagságu . . . . .	15,000 "
Levélpapír . . . . .	45,000 "
Gyászlevél nagy . . . . .	27,000 drb
" kicsi . . . . .	3,000 "
Gépolaj . . . . .	60 kg.
Festék . . . . .	300 "
Hengeranyag . . . . .	30 "

A fenti cikkek szállítására versenyezni szándékozók felhivatnak, hogy zárt borítékba helyezett ajánlataikat a kellőleg kitöltött rovatos kimutatás csatolása és mintagyűjteményük bemutatása mellett f. évi november 27-ik napjának délután 5 órájáig Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalához annyival inkább igyekezzenek benyújtani, mivel a később érkezelt vagy távirati uton küldött ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlati végösszeg 5%-ának megfelelő bántpénz vagy óvadékképes értékpapír teendő le a város házipénztárába a pályázók által s az erről szóló elismervény, az ajánlat mellé csatolandó.

A részletesebb zártajánlati feltételek és egyéb felvilágosítások naponként a hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalban megtekinthetők illetve beszerezhetők.

Debreczen, 1897. november hó 4-én.

A városi tanács.

**Földbirtokra**  
**Törlesztéses kölcsönöket**  
 első helyre  
 és  
**váltó hitelek**  
 második helyre  
 ajánl és legrövidebb idő alatt igen  
 jutányosan lebonyolít  
**Balogh Ede**  
 DEBRECZEN, N.-Várad-utca 225. sz.

**Táncziskola megnyitás.**

Van szerencsém a tisztelt polgár  
 családok tudomására hozni, hogy  
**polgár családok részére**

külön colont nyitok  
**a »Korona« czimű tánczteremben.**

Beiratásokat elfogadok a táncziskola  
 helyiségben vagy lakásomon ugyan ott.

Miután ezen helyiséget a legkényel-  
 mesebbre s díszesebbre rendeztem be,  
 bátor vagyok a helyiséget mulatságok  
 alkalmával, u. m. lakadalmak, társas va-  
 csorák, táncmultságok, egyletek ré-  
 szére, gyűlésekre stb. ajánlani, mely eset-  
 ben a legmérsékeltőbb feltételek mellett  
 átengedem.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

**Schaf János**

tánczitanító, a »Korona« tánczterem bérlelője.

**H-alaku acél patkó-sarok.**

**folyton éles,** a legjobb styriai acézből,  
 koronalepes lehetetlen, biztos járás által a  
 lovat kíméli, használatban olesebb, mint a  
 közönséges patkó-sarok. Arlapok ingyen és  
 bérmentve, kapható **KASZAB** és **BREUER**  
**Budapest, VI., Eötvös-utca 42.** patkoló-  
 anyagok és csavaranyag és minden jobb  
 vaskereskedésben.

**Richter-féle Horgony-Pain-Expeller**  
**Liniment. Capsici comp.**

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbálásá-  
 nak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-  
 lomesillapító bedörzsölésként alkalmazták köszvénynél,  
 eszuznál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok  
 által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A  
 valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment  
 elnevezés alatt, nem titkos szor, hanem igazi népszerű házi-  
 szor, melynek egy háztartásban sem kelleme hiányozni.  
 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden  
 gyógyszerárban készletben van; főraktár:  
**Török József** gyógyszerésznél **Budapest**en. Be-  
 vásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert  
 több kisebbbörkű utánzat van forgalomban. **Ki**  
**nem akar megkárosodni,** az minden egyes  
 üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzé-  
 zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.  
**RICHTER F. AD.** és társa, cs. és kir. udvari szállítók, **RUDOLSTADT.**

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi  
 londoni egészségügyi kiállításokon díszok-  
 levéllel s arany éremmel kitüntetve. —  
 Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb  
 kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

**REUMA-SZESZ**

biztos s kiváló gyors hatású a test bármi  
 nemű csúzos bántalmái, u. m. **köszvény,**  
**csúz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, ameny-  
 nyiben gyakran idűlőbb eseteknél is már  
 egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat tel-  
 jesen megszüntette.

**Fog- és fejfájást 5 percz alatt**  
**megszüntet**

Egy üveg ára használati utasítással **1**  
**korona,** — erősebb üveg **2 korona 40**  
**fillér.**

Főraktárak **Budapest**en: **Török József**  
 úr gyógyszerárban Király-utca 12. és **dr.**  
**Egger A.** úr gyógyszerárban Váci-körút  
 17. sz. — Ugyszintén a főváros összes s a  
 vidék csaknem összes gyógyszerárban,  
 valamint a készítő

**Widder Gyula**  
 gyógyszerésznél.

**S.-A.-UJHELY, 129 szám.**

**Vidéki megrendelések pontosan**  
**teljesítettnek.**

Ugyszintén: **Róthsznek V. Emil,** Tóth Béla  
 árak gyógyszerárjaikban.

**Lamarche Albert faraktára**

Debreczenben.

Van szerencsénk a nagyérdemű kö-  
 zönséget tisztelettel értesíteni, hogy a **Hat-  
 van- és Nagy-mester-utcák végén, a**  
**debreczeni helyi vasút ugynevezet lótele-  
 pén** létesített

**tölgy-, tűzifa- és épületfa**  
**raktárunkon**

mindenkor a legjobb minőségű tűzifa kap-  
 ható.

A tűzifa-árak következők:

Egy köbméter azaz 1/4 öl jó minő-  
 ségű száraz hasábfá . . . . . 2 frt 95 kr.  
 Egy köbméter azaz 1/4 öl jó minő-  
 ségű I. osztályu botfa . . . . . 2 » 50 »  
 Egy köteg vágott és aprított tűzifa — » 18 »  
 100 kiló vágott és aprított tűzifa — » 80 »

Szíves megrendeléseket közvetlenül az  
 említett faraktárnál és a **helyi vasutnál,**  
 nemkülönben **Brill Illés** hivatalnokunk Nagy-  
 mester-utca 1374. szám alatt levő lakásán  
 kérjük eszközölni.

Kivánatra a megrendelt fát — ju-  
 nyos fuvarbér mellett — a házhoz szál-  
 litjuk.

Teljes tisztelettel

**Lamarche Albert**  
 faraktára.

**EISLER IZIDOR**

a főposta mellett

tudatja a n. é. közönséggel, hogy

**női divatáru cikkekkel**

rendkívül dusan el van halmozva

és minden áru

**mesés olcsó árban**

kapható,

**nőiruha varrótermemet**

különös figyelembe ajánlom.



Lohse = féle

**Lilium-Rizspor**

rendkívül finom, bárszonyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi **Poudre de**  
**riz** és **sziros rizspornál,** a bőrhöz kitűnően sláthatlanul tapadó. Ugy nappalra mint este.  
**Fehér** és **rózsaszinben** szökék számára, **sárga** (rachel) barnák számára, doboza 2 frt.

Vételnél mindenkor a teljes czégre kell ügyelni:

**GUSTAV LOHSE BERLIN,**  
 45 Jägerstrasse 46.

kir. udvari illatszerész.

Kapható **Ausztria-Magyarország** valamennyi előbbkeli gyógyszerárta és illatszerészetében.

## A nagy Krach!

New-York és Londonban az európai államokat sem hagyták érintetlenül és ebből kifolyólag egy nagy ezüstáru gyár indítatva érezte magát, hogy összes készletét csak a munkadíj esékely megtérítése ellenében elárulja. Fel vagyok hatalmazva, ezen megbízást eszközölni. Ennek folytán **6 frt 60 krért** küldöm bárkinek a következő tárgyakat:

6 darab legfinomabb asztali kés valódi angol pengéből,  
6 darab amerík. szab.-ezüst-villa egy drból állól g.  
6 darab amerík. szab.-ezüst-evőkanál,  
12 darab amerík. szab.-ezüst-kávésszál,  
1 darab amerík. szab.-ezüst-levesmérő,  
1 darab amerík. szab.-ezüst-tejmerő,  
2 darab amerík. szab.-ezüst-tojástörő,  
6 darab angol Victoria-aljtányér,  
2 darab hatasos tabla-gyertya tartó,  
1 darab teaszűrő,  
1 darab legfinomabb ezukorszóró.

44 darab összesen **6 frt 60 kr.**

A fenti 44 darab ezülett 40 frtha került, és most ezen **6 frt 60 kr.** leszállított árban kapható. — Az amerík. szab.-ezüst teljesen felér érem, mely az ezüst szímet 25 évig megtartja, s ezért jótállás vállalatik. Bizonyítékul annak, hogy ezen hirdetés

**nem szédeltés,**

kötelezem magamot, mindenkinek, kinek az áru nem tetszik, kifogás nélkül az összeget visszaadni, ép ezért ne mulassza el senki a kedvező alkalmat megragadni, hogy ezen remek garnitúrát megrendelje, mely még azon kívül igen alkalmas

**pompás karácsonyi és ujévi ajándék**

is, úgy mint minden jobb háztartáshoz. Kapható csak

### A. HIRSCHBERG'S

Hauptagentur der vereinigten amerik. Patent Silberwaaren Fabriken

Wien, II., Rembrandtstrasse 19/g — Telephon 7114. sz.

Szétküldés a vidékre utánvét, vagy az összeg előleges bevétele mellett.

Tisztipor kozzá 10 kr.

Valódi csak az itt látható védjeggyel (Egészsegi érem)

Kívonatot az elismert iratokból.

Küldeményt megkapom és avval igen megvagyok elégedve, kérek még egy remek garnitúrát 6 frt 60 krért.

Kolozsvár,

5 exell. Bánffy báróné.

A küldeményt vettem, nagyon megvagyok elégedve, szíveskedjek még egy ilyen küldeni.

Bozovics, Magyarország Keresztes Ákos, fősz. bíró.

Az első küldeménynyel meg vagyok teljesen elégedve, kérek még egy garnitúrát

Kalocsa,

Majorossy János esperes.

**CLAYTON & SHUTTLEWORTH** mezőgazdasági gépgyárosok  
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.



Loccmobil és gőzcseplőgép készletek egész 12 lörög, szalma-kozák, lozók, továbbá jargany-cseplőgépek, here-cseplők, tisztító-rostok, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók.



Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répvágók, kultúrcsatormoszók, daráló, őrlő-malmok, egytemes aszálékák, két- és háromvasasékák és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiadásra ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselőt és bizományi raktár:

**BAUER és TÁRSA** cégénél  
Debreczenben, Nagypéterfia-u. 871 sz.



A női szépség kecsességét

egyedül a jó fűző emeli!

Első magyar

orvosilag elismert mű

mellfűző-gyár.

**GOLDSTEIN KAROLINA**

DEBRECZEN, Főtér.

Ajánlja a legjobbnak elismert, saját gyártmányu

alkalmi-, oldal- és hasfűzőjeit.

Matinée fűzőm m. k. szabadalommal van ellátva, saját találmányom. Számtalan orvos bizonyítja, hogy ezen fűző hivatva van némely rossz rendszer szerint készített fűző által előidézett testi betegségeknek elejét venni.

Vidéki megrendelések 6 óra alatt készülnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy készlet és nagy választék.

Van szerencsém a n. é. közönségnek az általunk újabban forgalomba hozott

**N. Auer-égőket**

melyek 70% légszesz megtakarítást érnek s főként igen ajánlatos folyosók, clossettek, konyha és raktárak megvilágítására ajánlani.

A n. é. közönség ösmeretes felelme az izzótestet könnyű elromlásáért, ennél fogva hajlandó vagyok az **egész szerelést és a további rendben tartást INGYEN** eszközölni.

Együttal ajánlom az eddig is ösmeret és a város minden előkelő helyén már be is vezetett **AUER ÉGŐINKET** intenzív világítással.

Dus választékú **gáz-luszter raktáramat** olcsó árak mellett ajánlom.

Tisztelettel

**REX JÓZSEF**

az Auer-égők itteni képviselője.

## NOVOTNY ANTAL

harangöntőde és vasharanglábgyár Temesvár-Gyárváros

ajánlja magát a t. ez. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetve új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megredéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

**többször kütüntetett, atlyukasztott, szabadalmazott**

### HARANGJAIT,

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 300 Ko. egy ily 260 Ko. haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronávali felszerelését, vertvas-harang állványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 Kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetéssel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálok.

„Az ezredéves orsz. kiállításon Budapesten 1896. Millenniumi nagy éremmel kütüntetve.”